

Factsheet risicogroundstoffen

Soja en sojaolie

Leeswijzer

Dit document is bedoeld als eerste algemene introductie tot mogelijke risico's in uw toeleveringsketen. De informatie is gebaseerd op desk research en op kennis van experts bij maatschappelijke organisaties. De benoemde risico's zijn indicatief en kunnen verschillen per regio. Ook kan het zijn dat de lokale situatie veranderd voordat dit document is geüpdatet. Houd hier rekening mee. *Dit document is in juni 2022 bijgewerkt.*

Land van herkomst

Brazilië, Argentinië, Verenigde Staten, India, Oost-Europa (EU), waarbij de eerste drie landen 80% van de totale wereldproductie van soja beheersen. Vooral de Cerrado regio en het amazone gebied levert veel soja voor de wereldproductie.

Over deze grondstofketen

De complexiteit van de keten is heel groot, omdat sojaolie niet los gezien kan worden van andere producten gemaakt van soja, zoals met name diervoeder. 80% van de soja wordt gebruikt als sojaschroot(meel) in diervoeders. 20% van de soja wordt verwerkt tot olie: olie wordt gebruikt in voeding, margarine en biobrandstof. Extra complexiteit wordt gevormd door het feit dat er sprake is van zogenaamde "seasonal harvesting", waardoor direct sourcing via enkele sourcing area's lastig is.

In tegenstelling tot palmolie is er weinig tot geen imago probleem op het gebied van sojaolie en duurzaamheid. Dit heeft m.n. te maken met het feit dat de consument (nog) geen weet heeft van de complexiteit van de keten. De kans is aanwezig dat deze bewustwording toeneemt, de risico's op mens en milieu zijn gelijksoortig. Daarnaast is er op dit moment meer aanbod dan vraag naar duurzame sojaolie.

Milieu risico's

- Risico op ontbossing (van tropisch regenwoud)
- Bodem- en grondwatervervuiling door agro chemicaliën
- Verlies van biodiversiteit, bodemerosie en uitputting
- Verlies van inheemse diersoorten
- Gebrek aan water, doordat waterrechten opgekocht worden of toegang tot waterbronnen niet meer beschikbaar is voor mens en dier.

Sociale risico's:

- Landroof
- Moderne slavernij en gedwongen arbeid (Brazilië)
- Sociale ongelijkheid door groot grondbezitters
- Gezondheidsproblemen door pesticiden gebruik
- Bedreiging van de water- en voedselvoorziening van inheemse/ lokale bevolking
- Gebrek aan vakbondsvrijheid of recht op onderhandeling, leefbaar loon
- Onveilige werkomstandigheden

Relevante keurmerken

- [Round Table on Sustainable Soy](#) (RTRS) is 1% global, waarvan 60 % uit NL
- [ProTerra Foundation](#)
- [Donau Soja \(EU\)](#)

Relevante multi-stakeholder initiatieven

- [The Dutch Soy Platform](#) (voor Nederlandse stakeholders)
- [The Collaborative Soy Initiative](#) (op Europees niveau)
- IDH - [Soy Program](#)
- IDH - [Verified sourcing areas](#) (Matto Grosso Brasil)

Aandachtspunten bij het opstellen van een actieplan op deze grondstof

Gecertificeerde soja is minder goed georganiseerd dan palmolie, daardoor komt het voor dat ondernemingen kiezen voor inkoop uit alternatieve gebieden (zoals EU en USA) waar – tot op heden - minder/geen IMVO-risico's geïdentificeerd zijn (door gebrek aan inventarisaties). Uit het oogpunt van IMVO heeft deze strategie niet de voorkeur en wel om de volgende reden: de grote sojaplantages in Brazilië en Argentinië zullen niet verduurzamen als inkopers niet vragen naar duurzame soja. Daarnaast is alternatieve inkoop vanuit de OESO richtlijnen pas een strategie optie nadat er meerdere malen gepoogd is om het beleid bij de producent te verduurzamen en risico's terug te dringen.

Kiest u toch voor EU soja, zorg er dan voor dat ook deze soja op een verantwoorde wijze wordt geteeld. Anders worden de schadelijke gevolgen van grootschalige sojateelt niet verholpen, maar enkel verlegd naar (Oost) Europa/ USA. Transparante risico analyses kunnen hierbij helpen en door de dialoog met uw toeleverancier en/of producent aan te gaan. Daarnaast zijn ook diverse certificeringsinitiatieven, welke sterk uiteenlopen qua inhoud en robuustheid. Gebruik de [ITC Standards map](#) als keuzehulp. Hier kunt u verschillende (certificerings-) programma's vergelijken, waarbij certificering slechts een deel van de risico's belicht en soms ook een collectieve aanpak heeft, kijk goed wat certificering wel en niet doet en volgens welke methodes.

Meer weten?

- [European Soy Monitor](#)
- [Upscaling sustainability initiatives in international commodity chains \(wur.nl\) - soy blz 55-64](#)
- [Global Market Report: Soybeans \(IISD\)](#)
- [Soy boom devours Brazil's tropical savanna: A REUTERS SPECIAL REPORT](#)
- [Stepping up? The continuing impact of EU consumption on nature worldwide](#)
- [Key Cerrado Deforesters in 2020 Linked to the Clearing of More Than 110,000 Hectares](#)
- [EU Sustainable Soy Blog](#)

Experts die u kunt benaderen

Eva Smulders – CNV Internationaal (e.smulders@cnv.nl en/of internationaal@cnv.nl)